॥ ५६ ॥ सममानः ॥ कतकः ॥ ५८ ॥ इतिश्रीरामाभि० वा० यु० त्रिषष्टितमःसर्गः ॥ ६३ ॥ ॥ ७ ॥ ॥ ७ ॥ अथाविचारकारीरावणइतियदुक्तमसहायए वयोत्स्यामीतिच तदुभयंदूषयतिमहोदरइत्याह ॥ तदिति ॥ अतिकायस्य कुंभकर्णस्य तत्तेनप्रकारेणोक्तंवचनंश्रुत्वा महोदरउवाच ॥१॥ कुले महाकुले जातोपि धृष्टोऽव लिप्तस्त्वंप्राकृतदर्शनःसन्सर्वकृत्यंकर्तव्यंवेदितुंनशक्नोषि ॥ २ ॥ नसवेदनयानयावितिकुंभकर्णोक्तंदूषयति ॥ नहीति ॥ राजा नयानयौ उचितकृत्याकृत्ये नजानातिइतिन किंतु जानीतएवेत्यर्थः ॥ त्वंतुकैशोरकाद्बाल्याद्धृष्टःसन्नेवंवक्तुमिच्छसि ॥ केवलंकर्तुमिच्छसिइतिपाठे असहायतयारामेणयुद्धमितिशेषः ॥ ३ ॥ राजातुसर्ववेत्तीत्याह

रमस्वराजन्पिबचाद्यवारुणींकुरुष्वकृत्यानिविनीयदुःखं॥ मयाद्यरामंगमितेयमक्षयंचिरायसीतावशगाभविष्यति॥ ५६॥ इत्या र्षेश्रीरा० वा० आ० यु० त्रिषष्टितमःसर्गः॥ ६३॥ ॥ ७॥ ॥ ७॥ तदुक्तमतिकायस्यबलिनोबाहुशालिनः॥ कुंभ कर्णस्यवचनंश्रुत्वोवाचमहोदरः॥ १॥ कुंभकर्णकुलेजातोधृष्टःप्राकृतदर्शनः॥ अवलिप्तोनशक्नोषिकृत्यंसर्वत्रवेदितुं॥ २॥ नहिरा जानजानीतेकुंभकर्णनयानयौ॥ त्वंतुकैशोरकाद्धृष्टःकेवलंवक्तुमिच्छसि॥ ३॥ स्थानंवृद्धिंचहानिंचदेशकालविधानवित्॥ आत्मन श्चपरेषांचबुध्यतेराक्षसर्षभः॥ ४॥ यत्त्वशक्यंबलवतावक्तुंप्राकृतबुद्धिना॥ अनुपासितवृद्धेनकःकुर्यात्तादृशंनरः॥ ५॥ यांस्तुधर्मार्थ कामांस्त्वंब्रवीषिपृथगाश्रयान्॥ अवबोद्धुंस्वभावेननहिलक्षणमस्तितान्॥ ६॥ स्थानमिति ॥ स्थानं वृद्धिक्षयराहित्येन यथाप्राप्तस्वरू पेवस्थानं ॥ आत्मनोवृद्धिं परेषांहानिंच राजाबुध्यते ॥ किंच देशकालविधानवित् देशकालयोरुचितकर्तव्यवित् ॥ ४ ॥ सर्वथाराज्ञोऽविवेकोनास्तीत्याह ॥ यत्त्वश क्यमिति ॥ अनुपासितवृद्धेनातएवप्राकृतबुद्धिना केवलंबलवता यत्तुकर्तुमशक्यं तादृशंकोबुधोराजाकुर्यात् नकोपि ॥५॥ एतावता प्रथमंवैमहाराजकृतमेतदचिंतितं केवलं वीर्यदर्पेणनानुबंधोविचारितइतिकुंभकर्णोक्तंदूषणंपरिहृतं ॥ अथत्रिषुचैतेषुयच्छ्रैष्ठ्यमित्यादिनाधर्मएवसेव्योनतुकामस्तद्विरुद्धइतियदुक्तं तत्राह ॥ यांस्त्विति ॥ यांश्चधर्मा दीन्पृथगाश्रयाधर्मादयःपरस्परविरुद्धानैकानुष्ठेयाइतिब्रवीषि तान्धर्मादीन्स्वभावेनतत्त्वतोऽवबोद्धुंनेलक्षणं सामर्थ्यंनह्यस्ति ॥ ६ ॥